

YHTEISKUNTAOPPI

VAALIT

ÄÄNIOIKEUS

- Yleinen =
kaikkia täysi-ikäisiä koskeva
- Yhtäläinen =
kaikilla yhtä monta ääntä

ENEMMISTÖVAALI

- Jokaisesta vaalipiiristä tulee valituksi vain yksi edustaja
- Vaalipiirin suurimman äänisaaliin saanut valitaan
- Johtaa usein 2-puoluejärjestelmään
- Käytössä mm. USA:ssa ja Iso-Britanniassa

SUHTEELLINEN VAALI

- Eroaa enemmistövaalista siinä, että samasta vaalipiiristä valitaan useita ehdokkaita.
- Kukin puolue saa ehdokkaita siinä suhteessa kuin sitä on äänestetty.
- Valintatapoina joko 1. listavaali tai 2. listavaalin muunnelmä

LISTAVAALI

- Äänestetään jonkun puolueen laatimaa valmista nimelistaa.
- Valituiksi tulevat eri listojen kärkinimet siinä suhteessa kuin kukin puolue on saanut ääniä.
- Käytössä mm. Ranskassa

LISTAVAALIN MUUNNELMA

- Äänestetään henkilöä ja puoluetta
- Huom! Vaikka antaa äänensä "vain" tietylle henkilölle, siitä hyötyy koko puolue.
- Käytössä mm. Suomessa
- Tulos lasketaan d'Hondtin menetelmällä
 - Koko puolueen äänet = parhaiten ääniä saaneen ehdokkaan vertausluku
 - Toiseksi tullut saa vertausluvukseen puolet, kolmanneksi tullut 1/3 äänistä jne.
 - Menetelmä suosii suuria puolueita.

D'HONDTIN MENETELMÄ

- Anssi 10 ääntä
- Liisa 3 ääntä
- Lasse 2 ääntä
- Yhteensä: 15 ääntä
- Anssin vertausluku $15:1 = 15$
- Liisan vertausluku $15:2 = 7,5$
- Lassen vertausluku $15:3 = 5$